

T

COMBINATIEFUNCTIONARIS: DE TOEKOMST IN DE PRAKTIJK

De Gemeente Boarnsterhim is een van de twaalf gemeenten in Nederland waar afgelopen jaar in samenwerking met de Alliantie School en Sport een pilotproject is gestart. Dit project behelst het bevorderen van de samenwerking op sportief vlak tussen scholen, buitenschoolse opvang en verenigingen. Om deze samenwerking te realiseren wordt een 'combinatiefunctionaris' ingezet. Door: Nathan Bontsema

Het Hanze Instituut voor Sportstudies te Groningen is een samenwerkingsverband aangegaan met de Gemeente Boarnsterhim, waarbij het Instituut gezorgd heeft voor zes studenten die als leraar in opleiding (lio) aan het werk zijn gegaan.

Uit deze samenwerking is een projectteam geformeerd welke bestaat uit de combinatiefunctionaris en zes lio-studenten. Deze lio-studenten leren naast zelfstandig lesgeven ook de bijkomende taken uit te voeren die behoren bij een combinatiefunctionaris.

TAKENPAKKET

Het geformeerde projectteam zorgt er voor dat er in de gemeente op dertien basisscholen minimaal een dag per week lessen bewegingsonderwijs verzorgd worden. Naast deze taak zorgen zij ervoor dat er buitenschoolse activiteiten plaatsvinden, waarbij ze of zelf als instructeur aanwezig zijn of juist een verbinding tussen scholen en sportverenigingen leggen.

De enige opleiding die voortgezet onderwijs aanbiedt in de gemeente, OSG 'De Sevenwolden', afdeling Grou-Akkrum, heeft ook de beschikking over een lio-student, deze verzorgt met directe collega's het bewegingsonderwijs op deze locatie.

DOELSTELLING EN VISIE

De visie die wij als projectteam nastreven is gericht op sportgerichte bewegingseducatie en vertoont wat ons betreft de volgende kenmerken:

- samenwerkend leren
- sportgerichte lessen (SEU)
- al spelend leren.

SPORT EDUCATION UNITS (SEU)

Door het professionaliseren van het bewegingsonderwijs in de gemeente hebben wij ervoor gekozen om te werken met Sport Education Units (SEU). Dit houdt in dat er gewerkt wordt in lessenseries (6-8 lessen) van eenzelfde sport. Kenmerkende aspecten van de uitvoering van een SEU zijn:

- sportgericht (voorbereiding op huidige sportcultuur)
- lessenserie afsluiten met eindevenement (show, toernooi)
- samenwerking met sportvereniging.

Specifiek voor dit project zijn onderstaande aspecten:

- naschoolse activiteiten (in de periode van de SEU)
- bewustwording sportgedrag en leefstijl (Actieve Leefstijl School en Sport).

Jorre: 'In de doelstellingen die door het projectteam geformuleerd zijn staat dat wij de lessen bewegingsonderwijs naar een hoger niveau willen tillen. Niet iedere groepsleerkracht verzorgt de lessen bewegingsonderwijs met hetzelfde enthousiasme. We worden daarom met open armen ontvangen. Hierdoor kunnen wij onze visie op bewegingsonderwijs duidelijk in de lessen naar voren laten komen.'

Projectteam 'Boarnsterhim' onder leiding van Dorien van Steen combinatiefunctienaris (rechts)
 V.l.n.r. boven: Evert Wieling (stagiair BO), Hugo Luikens (lio BO), Frank Schuurman (lio BO), Nathan Bontsema (lio VO),
 onder: Jorre van der Bij, Marleen Reenders, John de Jonge (allen lio BO)

Op organisatorisch vlak is een kenmerk van de SEU, dat er een directe link gelegd wordt naar de sport- en buurtvereniging. Gedurende de lessenreeks is het de bedoeling dat een gastles wordt verzorgd door een (plaatselijke) vereniging van de desbetreffende sport. De kinderen moeten daarbij de mogelijkheid krijgen een keer mee te trainen bij de sportvereniging.

ACTIEVE LEEFSTIJL SCHOOL EN SPORT

Bij de aanvang van het project in Boarnsterhim zijn wij als lio-studenten begonnen aan de cursus ALSS: Actieve Leefstijl School en Sport. Deze cursus behelst het tegengaan van over-

gewicht bij kinderen en de bewustwording van de noodzaak van een actieve leefstijl.

Tijdens de cursus hebben we ook om leren gaan met het leerlingvolgsysteem 'Jump-In'. Dit leerlingvolgsysteem is ontwikkeld bij het project Jump-In wat in Amsterdam gestart is in 2002. Het idee achter dit LVS is de leerlingen te meten, te wegen en een interview met ze te houden. Het interview heeft als doel het beweeg- en sportgedrag van kinderen te achterhalen. Door deze gegevens te verzamelen en te verwerken ontstaat een databank waaruit verschillende gegevens gehaald kunnen worden. Met deze gegevens kunnen de juiste interventies geplaatst worden. In de gemeente Boarnsterhim hebben we een kleinschalige databank opgezet. Het viel op dat meer dan 90 procent van de kinderen al dagelijks beweegt.

BUITENSCHOLESE ACTIVITEITEN

Naast lesgeven is een combinatiefunctie vooral gericht op buitenschoolse sportactiviteiten. Doordat de combinatiefunctienaris op lokaal niveau werkzaam is, bestaat er een directe link tussen scholen en sportverenigingen. De korte communicatielijnen maken het mogelijk om samen met sportverenigingen (kleinschalige) evenementen op te zetten waaronder sportinstuiven.

Deze sportinstuiven hebben meerdere keren een tweeledig doel, namelijk:

- 1 het creëren van een buitenschools sportaanbod en
 - 2 de mogelijkheid voor de vereniging om zich te profileren.
- Deze vorm van samenwerking heeft als gevolg voor de combinatiefunctie dat de uitvoerende taak vergezeld wordt van een meer organiserende taak.*

Marleen: 'De plaatselijke vereniging heeft voor een SEU voetbal na schooltijd een tweetal lessen verzorgd. De opgedane vaardigheden worden door de leerlingen in de lessenserie voetbal op school duidelijk toegepast. De leerlingen kunnen mij nu goed tegenstand bieden! Het speelplezier wordt hierdoor enorm en het enthousiasme van de kinderen in de lessen is zichtbaar verbeterd.'

Hugo: 'Door gebruik te maken van het LVS Jump-In heb ik mijn groep kinderen kunnen monitoren gedurende enkele maanden. Dat ik hier niet overduidelijke resultaten heb kunnen signaleren heeft te maken met een tekort aan tijd. Wat ik echter wel heb geleerd is hoe ik het LVS Jump-In kan gebruiken en welke mogelijke interventies er te hanteren zijn, als uit de gegevens blijkt dat er kinderen met onder- of overgewicht zijn.'

Instuif met unihockey: relatief onbekend, maar ongekend populair

SPORT MATCHT SCHOOL

Om de samenwerking met verenigingen te stimuleren is ervoor gekozen om het project Sport Matcht School te integreren in het lopende project. Zoals u heeft kunnen lezen in *Lichamelijke Opvoeding 5, 2008* is dit project een samenwerking tussen de Alliantie School & Sport en vijftien sportbonden. Het geld dat zij beschikbaar stellen wordt gebruikt om

een samenwerking tussen verenigingen en scholen te realiseren.

In de gemeente worden de lio's ingezet voor de realisatie van deze samenwerking tussen vereniging en scholen. Dit betekent dat zij een organiserende rol vervullen.

MULTIDISCIPLINAIRE INZET VAN LIO'S

Skeelers, unihockey, volleyballen, gymnastiek, atletiek, survival, voetbal, rugby, basketbal, badminton, enzovoorts, enzovoorts. Een opsomming van alle disciplines waarin de lio's sportactief geweest zijn tijdens het project. Buiten het lesgeven en de buitenschoolse activiteiten hebben de lio's een actieve rol bij de invulling van sportactiviteiten in de gemeente. Hierin zijn twee rollen te onderscheiden: de rol waarin de lio's als vervangend kader voor de sportvereniging aan het werk zijn en de lio's die eigen expertise gebruiken bij sportactiviteiten op verzoek van verenigingen of scholen.

Bij deze laatste rol komt nog een extra taak aan bod, namelijk het begeleiden van specialisten (zonder specifieke lesgeefervaring) tijdens een sportieve activiteit.

CONCLUSIE

Vanaf het moment dat wij in de gemeente Boarnsterhim werkzaam werden, hebben wij alleen maar positieve berichten

Frank: 'In het kader van de cursus ALSS heb ik twee lessen over gezondheid aan mijn kinderen gegeven. De eerste les stond in het teken van voeding, wat is 'goed' en wat is 'slecht' eten? Overgewicht stond centraal in de tweede les, deze was informatief van aard en hierin heb ik verteld wat de gevolgen van overgewicht op jonge leeftijd kunnen zijn. De kinderen zijn hier erg in geïnteresseerd. De opdracht om een dag bij te houden wat je eet werd ook met veel enthousiasme uitgevoerd.'

John: In maart was de start van een prachtig evenement. In samenwerking met drie verenigingen (korfbal, volleybal en badminton) heb ik twee sportmiddagen georganiseerd voor de jeugd van zes tot 12 jaar. De aanloop voor het evenement was enorm waardoor op het laatste moment nog extra trainers aangetrokken werden om het project in goede banen te leiden. Naast de enorme toeloop was het enthousiasme van zowel de kinderen als het lesgevende kader erg opvallend, en vergeet niet het bijkomende voordeel voor de verenigingen: er kwamen meer kinderen op af dan verwacht en deze kinderen zijn allemaal uitgenodigd voor een bezoek aan de reguliere trainingen.

Een gezamenlijke warming-up aan het begin van een instuif. Deze werd massaal bezocht en na twee uur sporten waren de meeste kinderen uitgeblust.

ontvangen. Niet alleen kinderen maar ook ouders, leerkrachten, schooldirecteuren en de bovenschoolse directeur Hans Greidanus reageren erg enthousiast. Het is bevredigend om te

merken dat we erg gewenst zijn. Deze positieve sfeer draagt er toe bij dat de bereidheid tot samenwerking van scholen en verenigingen erg groot is.

Nu we het einde van het schooljaar naderen en terugkijken op het project zien we graag dat het project ook volgend schooljaar doorgang vindt. Gezien de enthousiaste reacties van de kinderen, maar ook de scholen zelf en de sportverenigingen, blijkt dat de combinatiefunctionaris een enorme impuls levert aan de (sport)beleving van kinderen. Als je de kinderen op school in de reguliere lessen bewegingsonderwijs tegenkomt is het verschrikkelijk mooi om ze na schooltijd met evenveel enthousiasme tegen te komen bij andere sportactiviteiten. De combinatiefunctie is wat ons betreft een zeer goede stap om een ommekeer te bewerkstelligen in de strijd tegen de bewegingsarmoede onder jongeren.

Jorre van der Bij, Nathan Bontsema, John de Jonge, Hugo Luikens, Marleen Reenders en Frank Schuurman zijn allen vierdejaars ALO-studenten aan het Hanze Instituut voor Sportstudies te Groningen. Ze lopen in hun laatste jaar een lio-stage waarin de combinatiefunctie de boventoon voert.

Foto's: Els Romkers

Nathan: Het eerste wat ik deed toen ik het verzoek kreeg skeelerlessen te verzorgen in de gemeente was mijn eigen skates opzoeken. Het is al enige tijd geleden dat ik zelf op de wieltjes gestaan heb, dus enige oefening zal de lessen goed doen! Bij deze sportactiviteit zal ik bijgestaan worden door Alwin Kuipers, een 'specialist' op wieltjes die ik erg goed kan gebruiken als voorbeeld, de instructie zal ik voor mijn rekening nemen!

Correspondentie: nathanbontsema@live.nl